1 UVOD U DIGITALNE TURE KULTURNOG NASLEĐA

Težina

Lako

Trajanje

Oko 10 min.

Alati/Materijal

- Vodič za mlade istraživače
- Model-ture

Ciljevi

- Shvatiti šta je digitalna tura kulturnog nasleđa i šta sve uključuje
- Upoznati ulogu kreatora digitalnih tura
- Otkriti koje veštine možeš da razviješ u okviru ovog projekta

Dobro došao, mladi kreatoru! Ako čitaš ove redove, verovatno si radoznao da saznaš kako da napraviš sopstvenu digitalnu turu kulturnog nasleđa. Ne znaš tačno šta je to, kako izgleda i odakle da počneš? Bez brige — pripremili smo sve što ti je potrebno da dobiješ odgovore na sva svoja pitanja.

Ova serija tutorijala „korak po korak" pomoći će ti da napraviš zanimljive gradske ture sa digitalnim elementima, u gradu po tvom izboru i na temu po tvom izboru.
Istovremeno, pomoći će ti i da razviješ nove veštine koje mogu biti korisne u raznim ličnim, obrazovnim i profesionalnim situacijama.
Dakle... spreman da kreneš na ovo putovanje kroz kulturno nasleđe?

1) Za početak: šta je kulturno nasleđe?

Pre svega, hajde da razjasnimo pojam „kulturno nasleđe", jer je on polazna tačka tura koje te pozivamo da napraviš.

Kada čuješ ove reči, šta ti prvo padne na pamet? Možda stari zamak, istorijski spomenik ili poznato mesto u tvom gradu. Ili se možda sećaš da si čuo za Dane evropske baštine, godišnju manifestaciju koja se održava u septembru, tokom koje zgrade i mesta inače zatvorena za javnost besplatno otvaraju svoja vrata.

Sufinansira Evropska unija

Iako ovo pruža prvi uvid u to šta je kulturno nasleđe, dobro je imati na umu da ono ide mnogo dalje od zgrada i spomenika. Može se pronaći u načinu na koji ljudi žive, pamte, slave, stvaraju i prenose dalje. Neki delovi su vidljivi i lako prepoznatljivi, dok drugi opstaju kroz sećanja, navike i zajedničke običaje.

To je sjajna vest za gradskog istraživača kakav si ti, jer ti pruža ogromnu kreativnu slobodu u izboru onoga što ćeš dokumentovati i podeliti. Evo nekoliko primera onoga što se može smatrati kulturnim nasleđem:

Materijalno nasleđe

- Istorijske građevine i spomenici
- Predeli i prirodna mesta
- Artefakti
- Ulice, četvrti, ruševine
- Murali, skulpture, javna umetnost

Nematerijalno nasleđe

- Usmena predanja i priče
- Lokalni dijalekti i jezici
- Festivali i rituali
- Tradicionalni zanati i recepti
- Muzika, ples, izvođačke umetnosti
- Vrednosti

Primer: lokalna pekara

Materijalno nasleđe: istorijska zgrada i stari pekarski alati
Nematerijalno nasleđe: tradicionalni recept i pekarsko umeće

Nematerijalno nasleđe je jednako vredno kao i materijalno. Možda je manje vidljivo, ali je često ličnije. Recept koji tvoja baka sprema svake nedelje, sleng koji se koristi samo u tvom kraju, lokalni festival koji nema stranicu na Vikipediji... sve je to nasleđe vredno čuvanja.

Ako želiš da dublje istražiš šta je kulturno nasleđe, pozivamo te da pogledaš resurs pod nazivom **„Youth Investigation: Explore Your Heritage"** (https://explorestories.eu/, sekcija „Resources").

Sufinansira Evropska unija

2) Šta su digitalne ture nasleđa u projektu EYES?

Digitalna tura kulturnog nasleđa je iskustvo koje spaja fizički svet sa digitalnim sadržajem, tako da ljudi mogu da istražuju mesto, istoriju ili kulturu na zanimljiv i interaktivan način. U ovom projektu odlučili smo se za hibridni format koji kombinuje štampanu brošuru i QR kodove koji otključavaju digitalna iskustva.

ŠTAMPANA BROŠURA

- Fizički vodič koji pratiš
- Opisi lokacija
- Priče i uputstva
- QR kodovi

+

DIGITALNI SADRŽAJ

- Video i audio zapisi
- Foto-galerije
- Kvizovi i igre
- Virtuelna mapa ture

= **TVOJA DIGITALNA TURA NASLEĐA**

Posetioci prate brošuru kroz stvarne lokacije i tokom ture skeniraju QR kodove koji otključavaju digitalni i interaktivni sadržaj.

Brošura → QR kod → Digitalni sadržaj → Refleksija

Ovaj sadržaj nije usmeren samo na „poznata mesta" koja možeš da posetiš u okviru zvaničnih vođenih tura. On poziva posetioce i da zastanu i pogledaju mesta koja bi inače možda prosto ignorisali, posmatrajući grad kroz nove naočare. Tvoje naočare!

Za kreatora ture (tebe), digitalna tura nasleđa je prostor za deljenje ličnog viđenja grada ili nekog područja na zanimljiv i savremen način. Koje te teme zanimaju? Koja mesta voliš ili te intrigiraju? Postoji li grupa ljudi čiju bi povezanost sa svojim gradom želeo da istražiš? Sva ova pitanja mogu biti polazna tačka za stvaranje tvoje sopstvene ture **(više informacija u tutorijalu 2 „Izbor teme i publike").**

Zatim sledi faza istraživanja, u kojoj istražuješ, tražiš odgovore i prikupljaš informacije. Koristeći ono što si otkrio, potom kreiraš sopstvenu turu, obogaćenu digitalnim elementima. Na kraju, kada je tvoja tura spremna, možeš da je testiraš i podeliš sa prijateljima, porodicom i posetiocima, pozivajući ih da na drugačiji način istraže grad (ili bilo koje mesto sa kojim se osećaš povezano, poput sela ili četvrti). Ovi tutorijali će te voditi kroz svaki korak procesa.

Sufinansira
Evropska unija

Izaberi temu → Istraži → Kreiraj → Dodaj digitalni sadržaj → Testiraj → Podeli

Radoznao si kako tura može da izgleda? Pozivamo te da pogledaš model-ture koje su napravili partneri na projektu. Na sajtu projekta EYES pronaći ćeš po dve model-ture po partnerskoj zemlji (Nemačka, Belgija, Mađarska, Poljska, Srbija). Za svaku turu imaćeš pristup brošuri sa QR kodovima koji vode do digitalnih elemenata, kao i pratećem materijalu.

Zašto baš ovaj hibridni format?

Pristupačno Nema aplikacije koju treba praviti ili preuzimati. Svako sa pametnim telefonom i internet vezom može da učestvuje. Povoljno, lako za štampanje i deljenje.	**Fleksibilno i kreativno** Omogućava kombinovanje videa, zvuka, kvizova, 360° prikaza, vremenskih linija, zagonetki... digitalni sloj može biti gotovo sve što zamisliš.
Jednostavno za korišćenje Za turu nije potreban nikakav drugi fizički vodič osim brošure i pametnog telefona. Istražuj i skeniraj. Bez naloga i bez prijavljivanja. Publika je odmah spremna da se priključi turi.	**Razvijaš korisne digitalne veštine** Svoju turu praviš pomoću alata kao što su Canva, Genially, snimači zvuka ili aplikacije za montažu videa. To su alati koje možda već poznaješ i koje ćeš verovatno ponovo koristiti u školi, na projektima ili u budućoj karijeri.

Sufinansira Evropska unija

Šta čini dobru digitalnu turu nasleđa?

Dobra tura je više od spiska činjenica. Ona posetiocima nudi jasno i zanimljivo putovanje kroz mesta i priče. Evo nekoliko elemenata koje treba imati na umu za dobru turu:

- Prati jasnu temu i uključuje pažljivo odabrane stanice
- Zasniva se na pouzdanom istraživanju
- Priča priče na zanimljiv i pristupačan način
- Koristi digitalne elemente koji dodaju vrednost poseti
- Daje jasna uputstva i lako se prati
- Testirana je i poboljšana na osnovu povratnih informacija.

Koliko vremena je potrebno da se napravi?

Vreme potrebno za pravljenje ture zavisi od više faktora: tvog prethodnog istraživačkog iskustva, poznavanja lokalnog područja, broja i dužine stanica, dubine istraživanja, dostupnosti resursa, broja ljudi koji rade na turi... Ipak, evo šta bismo preporučili:

Tvoja tura ukratko

6-12 stanica	Manje bi jedva delovalo kao tura, a više bi bilo previše za posetioce (a možda i za tebe!).
2-8 minuta po stanici	**40-150 min. za celu turu**

Iza kulisa ture

Min. 2 meseca	Za planiranje, istraživanje, kreiranje, testiranje i poboljšanje ture. Važno je imati dovoljno vremena da obradiš informacije i pažljivo razmisliš kako da ih predstaviš u svojoj turi.

Sufinansira Evropska unija

3) Zašto napraviti sopstvenu digitalnu turu nasleđa?

Pravljenje sopstvene digitalne ture nasleđa je način da istražuješ, stvaraš i podeliš nešto značajno u svom stilu. Pomoći će ti da:

OTKRIJ

- Podeli i objasni lokalno nasleđe: stavi u centar pažnje priče koje po tebi zaslužuju da se čuju, bilo poznate ili potpuno zanemarene.
- Istakni ono što je TEBI važno: tradiciju kraja, zaboravljenu ličnost, zgradu sa skrivenom prošlošću. Tvoja perspektiva oblikuje turu.

POVEŽI SE

- ·Učini nasleđe dostupnim svima: možeš da doneseš zanemarene priče ljudima koji, na primer, nikada ne bi ušli u tradicionalni muzej.
- ·Gradi mostove među generacijama: tvoja tura može pomoći različitim generacijama i sredinama da se međusobno razumeju kroz zajednička mesta i sećanja.

STVARAJ

- Zainteresuj ljude pripovedanjem: iskoristi svoju kreativnost da oživiš mesta i probudiš radoznalost kod drugih.
- Napravi nešto trajno: tvoja tura može da se štampa, deli, ažurira i da je dožive stotine ljudi nakon što je završiš.

RASTI

- Učini učenje interaktivnim i zabavnim: i kreator ture i učesnici uče na zanimljiv način. Stvarna mesta, stvarne priče i imerzivna iskustva pomažu da se znanje zadrži.
- Usput razvijaj nove veštine

Koje veštine možeš da razviješ kroz ovaj projekat?

Istraživanje i provera činjenica | Pripovedanje | Kreiranje digitalnog sadržaja | Grafički dizajn | Upravljanje projektima | Rad sa zajednicom | Kritičko mišljenje | Prezentovanje

Sufinansira Evropska unija

Ove veštine nisu samo „za ovaj projekat". Mogu biti korisne u školi, na poslu i šire. Istraživanje nasleđa te uči da pronalaziš dobre izvore, poredиš suprotstavljena gledišta i gradiš argumente — a to su životne veštine.

Osim toga, to je iskustvo koje možeš da istakneš u svom CV-ju i gotov proizvod koji možeš da dodaš u svoj portfolio. Bilo da te zanima dizajn, novinarstvo, obrazovanje, socijalni rad, turizam... ovaj projekat ti može pomoći da se istakneš.

4) Kome je namenjen ovaj tutorijal?

Sadržaj ovog tutorijala posebno je prilagođen osobama od 16 do 26 godina, ali ga može koristiti svako stariji od 15 godina koga zanima istraživanje kulturnog nasleđa. Osim toga, ovo su smernice zasnovane na iskustvu autora — imaj na umu da ne postoji jedan jedini „ispravan" način da se napravi tura.
Evo najčešćih postavki. Izaberi svoju:

Samostalni kreator

Lični projekat. Izaberi temu do koje ti je stalo. Ti si istraživač, dizajner, pripovedač...

Mala grupa

2-5 osoba. Podelite uloge: istraživanje, dizajn, kreiranje digitalnog sadržaja, pisanje. Idealno za prijatelje i drugare iz razreda.

Školski razred

Ceo razred zajedno pravi jednu turu. Nastavnik vodi proces.

Omladinska grupa

Uz podršku omladinskog radnika ili fasilitatora. Odlično za projekte u zajednici, lokalne događaje, kulturne organizacije...

Istraživanja mladih organizovana u partnerskim zemljama projekta pokazala su da je rad u malim grupama ponekad pomagao da se stekne samopouzdanje i pronađu nove ideje tokom faze istraživanja. Ako je to tvoj slučaj, ne oklevaj! Pronađi svoje „saputnike za turu" i istražuj ovaj tutorijal zajedno sa njima.

Uopšteno govoreći, uvek je lepo pitati druge ljude za ideje, povratne informacije i nove perspektive dok praviš turu. Zapamti: putovanje na koje krećeš je i lično i zajedničko!

Sufinansira Evropska unija

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.